

Tidpunkt:

Onsdag 18 november
kl 14:00-15:30

Plats:

Restaurang Sturehof i
Sturegallerian

Justerat den 1/12 2015

Eleonore Eriksson

Rasmus Jonlund

Närvarande**Ledamöter:**

Eleonore Eriksson (S)	Ordförande
Rasmus Jonlund (FP)	Vice ordförande
Tjia Torpe (MP)	
Ann Mari Engel (V)	
Anders Blom Hartung (M)	
Ulf Lönnberg (KD)	

Ersättare:

Andrea Nylín (S)	Tjänstgörande
------------------	---------------

Ledamot Fredrik Stiernstedt (S) var förhindrad

Tjänstemän:

Förvaltningschef Inga Lundén, avdelningschef Ann-Charlotte Backlund, Anna-Karin Ericson, Elisabeth Wannberg, Kersti Lilja samt nämndsekreterare Erika Dahlberg

Förvaltningen informerade om

- Innan sammanträdet gjordes en rundvandring i och omkring Sturegallerian för att diskutera de tänkta förändringarna för kvarteret Sperlingens Backe i stadsdelen Östermalm

§ 1

Justering av dagens protokoll

Beslut

Kulturmiljöutskottet utser ordförande Eleonore Eriksson att tillsammans med vice ordföranden Rasmus Jonlund (FP) justera dagens protokoll.

§ 2 Godkännande av föregående protokoll

Beslut

Kulturmiljöutskottet beslutar att godkänna anmälan av protokoll 4/2015 från utskottets sammanträde den 9 september som justerats den 17 september 2015.

§ 3 Anmälningssärenden

Beslut

Kulturmiljöutskottet beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Anmälan görs av:

3a) Kulturförvaltningens beslut enligt delegation, avseende Kulturmiljö
2015-09-29 – 2015-11-09

3b) Ställningstaganden angående kulturhistorisk klassificering Norra
Djurgården

§ 4**Remissvar angående samråd om program för del av kvarteret Sperlingens Backe i stadsdelen Östermalm**

Dnr. 4.1/2609/2015

Beslut

Kulturmiljöutskottet beslutar enligt kulturförvaltningens förslag:

- att avstyrka föreliggande program
- att beslutet i ärendet justeras omedelbart

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2015-10-28

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat ett program för kvarteret Sperlingens Backe som syftar till förnyelse av fastighetsbeståndet. En rivning av upp till hälften av kvarterets bebyggelse föreslås. Freys hyrverk, Marmorhallarna och Humlegårdsgatan 17 samt Sturegallerian med överglasade platser rivs. Det inre av kvarteret ersätt med nybebyggelse i upp till tio våningar och en del av de bevarade gatuhusen får påbyggnader.

Kulturförvaltningen ser att vissa förändringar i kvarteret är möjliga men anser inte att t.ex. Freys hyrverk och Marmorhallarna, den bakre delen av huset vid Birger Jarlsgatan 18 med parkeringshuset mot Grev Turegatan, kan rivas. Byggnaderna är av stort kulturhistoriskt värde och representerar stockholmska företeelser förknippade med Stockholm som storstad. Inte heller ser förvaltningen att påbyggnad av hörnhuset vid Grev Turegatan/Birger Jarlsgatan är lämpligt. Sturegallerian från 1980-talet utgör en årsring som åtminstone delvis bör bevaras. Byggnaden mot Humlegårdsgatan har inte så stort kulturhistoriskt värde att en avstyrkan av rivning kan motiveras. Den föreslagna nybebyggelsen är flera våningar högre än kvarterets klassiska stenstadsskala och blir väl synlig i gaturummen och påverkar siluetten på långt håll. Sammantaget skulle programmets genomförande medföra att stora kulturhistoriska värden förloras och att den klassiska stenstaden förändras på ett negativt sätt.

Sperligens backe är centralt placerad i stadens centrum men tillhör inte det moderna City som idag förändras genom rivningar och påbyggnader. Förvaltningen anser det betydelsefullt att skillnaderna mellan det moderna City och den klassiska stenstaden består och att karakteristiska årsringar bibehålls.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Eleonore Eriksson (S) föreslår att kulturmiljöutskottet beslutar enligt kulturförvaltningens förslag till beslut (se beslutet).

Beslutsgång

Ordförande Eleonore Eriksson (S) finner att utskottet beslutar enligt kulturförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordförande Rasmus Jonlund (FP) enligt följande:

Sturegallerian tillhör tillsammans med övriga fastigheter i kvarteret Sperlingens backe några av Stockholms mest kända och frekventerade byggnader. Programförslaget innebär omfattande förändringar i bebyggelsen där stora delar av kvarterets inre bebyggelse rivs och där delar av den bebyggelse som sparas byggs på med upp till fyra våningar. Förslaget omfattar bland annat rivningen av Freys hyrverk, en unik fastighet som vittnar om mer än 100 år av Stockholms stads levande transporthistoria

I tjänsteutlåtandet framgår det tydligt att förslaget medför stora negativa konsekvenser på riksintresset den klassiska stenstaden. Kvarteret Sperlingens backe skonades från Cityaneringen och här finns ännu byggnader kvar från den första utbyggnadsfasen. Byggnader stort kulturhistoriskt värde och med individuell utformning som skapar en varierad bebyggelse. Med sin enhetliga höjdskala, präglad av 1874 års byggnadsstadga, och med sin enhetliga bebyggelsemassa utgör kvarteret en god representant för den klassiska stenstaden.

I den startpromemoria som låg till grund för planarbetet betonades särskilt vikten av att förhålla sig till kvarterets kulturhistoriska värden och till den då nyligen antagna vision för City 2030. Det är ytterst beklagligt att arbetet med implementeringen av Vision för City helt verkar ha avstannat. Detta särskilt då det just nu är ett mycket högt exploateringsstryck i området. Detaljplan efter detaljplan i City tas fram, utan att de övergripande frågor om varsamhet i utvecklingen som adresserades i Cityversionen har analyserats för området som helhet.

Det finns det all anledning att oroa sig över att staden, utan ett samlat grepp på city, successivt sätter en ny standard för höjder på nya och tillbyggnader på gamla hus. Den nya stationen för Citybanan (kvarteret Orgelpipan), påbyggnaden av Gallerian-kvarteret, Trygg-Hansa-huset (kvarteret

Brädstapeln) och KPMG-huset (kvarteret Snäckan) innebär en jäsning av den centrala innerstaden som knappt innehåller en enda bostad.

I linje med Cityvisionens inriktning mot en mer funktionsblandad och levande stadsdel är det glädjande att förslaget innehåller en utökning av antalet bostäder. Det är dock viktigt att pröva möjligheten till ytterligare bostäder i givet att stadslivet i City lider allvarligt av bristen på bostäder.

Slutligen bör konstateras att det finns goda delar av förslaget som är väl värda att ta tillvara i ett nytt programprogramförslag. Till exempel rivning av P-huset och skapandet av öppnare ytor med publikvänligare gångstråk och en bättre T-baneuppgång.

De kulturhistoriska bedömningarna är en mycket viktig del för kloka och sammanvägda beslut kring hur Stockholm byggs och utvecklas. I kulturmiljöutskottets uppdrag ligger att ta ställning till detaljplaner utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv och utifrån gällande lagstiftning i plan- och bygglagen och miljöbalken. Den sammanvägda bedömningen görs sedan i stadsbyggnadsnämnden och kommunfullmäktige.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Anders Blom Hartung (M) enligt följande:

Moderaterna instämmer i huvudsak i Kulturförvaltningens bedömning av det gällande förslagens ovarsamhet gentemot den kulturhistoriska miljön, i synnerhet avseende påverkan på kvarterets byggnadsstruktur, rivningen av kulturhistoriskt värdefulla byggnader samt opassande påbyggnader. Däremot så anser vi att parkeringsgaraget på Grev Turegatan 3-5 inte är omistligt, utan skulle kunna utvecklas eller rivas under förutsättning att den nya eller modifierade byggnaden bättre anpassas till platsen gällande volym och byggnadshöjd än nuvarande förslag. Denna byggnad skulle, med tanke på sin bättre placering i relation till det uteliv som finns runt Stureplan, kunna vara mera lämplig som bostadshus än området invid Humlegårdsgatan.

§ 5**Remissvar angående samråd om program för östra Hagastaden (Norrtull)**

Dnr. 4.1/2908/2015

Beslut

Kulturmiljöutskottet beslutar enligt kulturförvaltningens förslag:

- att i huvudsak inte erinra mot programmet men avstyrka föreslagna byggnader vid tullhusen och lämna ett större respektavstånd till Wenner-Gren Center
- att beslutet i ärendet justeras omedelbart

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2015-10-28.

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har påbörjat planarbete för östra Hagastaden (Norrtull) och upprättat ett program som anger mål för kommande detaljplaneringen. Programområdet gränsar till Solna och ingår delvis i Nationalstadsparken. Och samråd har skett med Solna. Huvuddragen i programmet anger att Uppsalavägen flyttas till väster om tullhusen. En stor byggnad placeras strax norr om tullhusen och fyra stora kvarter placeras strax väster om Wenner-Gren Center. Vid centret tillkommer ytterligare ett mindre kvarter strax söder därom.

Kulturförvaltningen har i huvudsak ingen erinran mot programmet men ser inte att en stor volym som stänger den historiska vägen in till Stockholm är möjlig. Det mindre kvarteret söder om Wenner-Gren Center stör centrets komposition och bör utgå. De stora kvarteren närmast centret bör också dras tillbaka så att ett större respektavstånd lämnas mot centret. Det skulle också bidra till en bättre kontakt mellan staden, Brunnsviken och Nationalstadsparken.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Ordförande Eleonore Eriksson (S) föreslår att kulturmiljöutskottet beslutar enligt kulturförvaltningens förslag till beslut (se beslutet).

Beslutsgång

Ordförande Eleonore Eriksson (S) finner att utskottet beslutar enligt kulturförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Rasmus Jonlund (FP) enligt följande:

De kulturhistoriska bedömningarna är en mycket viktig del för kloka och sammanvägda beslut kring hur Stockholm byggs och utvecklas. I kulturmiljöutskottets uppdrag ligger att ta ställning till detaljplaner utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv och utifrån gällande lagstiftning i plan- och bygglagen och miljöbalken. Den sammanvägda bedömningen görs sedan i stadsbyggnadsnämnden och kommunfullmäktige.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Anders Blom Hartung (M) enligt följande

Planförslaget är väl utformat och innebär inga negativa konsekvenser från ett kulturmiljöperspektiv. Hagastaden är en av Stockholms viktigaste exploateringsområden för bostäder och det är viktigt att närliggande äldre byggnader och naturmiljöer vävs in på ett respektfullt sätt och skapar en helhet som bygger vidare på vår tids årsringar.

§ 6 Information samt övriga frågor

- Kallelsen samt förslag på plats för nästa möte diskuterades
- Ledamot Anders Blom Hartung (M) ställde en fråga om huruvida det reviderade förslaget för Nobelhuset skulle komma upp som ärende hos kulturmiljöutskottet. Avdelningschef Ann-Charlotte Backlund meddelar att ärendet inte har kommit in på remiss

Vid protokollet

Erika Dahlberg